

auctoritas Romani Pontificis, per quam etiam inveniuntur antiqua Concilia esse confirmata.

Inducunt etiam quod Spiritus Sanctus, cum sit simplex, non potest esse à duobus: & quod Spiritus Sanctus, si perfecte procedat à patre, non procedit à filio: & alia hujusmodi, quæ facile est solvere etiam parum in Theologia exercitatis.

Nam pater, & filius sunt unum principium Spiritus Sancti propter unitatem divinæ virtutis, & una productione produunt Spiritum Sanctum; sicut etiam tres personæ sunt unum principium creaturæ, & una actione creaturam produunt.

CAPUT XXVI.

Quod non sunt nisi tres personæ in divinis, scilicet pater, filius, & Spiritus Sanctus.

EX his igitur quæ dicta sunt, accipere oportet quod in divina natura tres personæ subsistunt, pater, & filius, & Spiritus Sanctus: & quod hi tres sunt unus Deus, solis relationibus ab invicem distincti. Pater enim à filio distinguitur paternitatis relatione, & innascibilitate; filius autem à patre relatione filiationis; pater autem, & filius à Spiritu Sancto, spiratione, ut ita dicatur; Spiritus autem Sanctus à patre, & filio processione amoris, qua ab utroque procedit.

Præter has tres personas non est quartam in divina natura ponere. Personæ enim divinæ, cum in essentia conveniant, non possunt distingui nisi per relationem originis, ut ex dictis cap. xxiv. pater. Has autem originis relationes accipere oportet non secundum processionem in exteriora tendentem, sic enim procedens non esset coessentialis suo principio; sed oportet quod processio alterius consistat. Quod autem aliquid procedat manens intra suum principium, invenitur solum in operatione intellectus, & voluntatis, ut ex dictis patet. Unde personæ divinæ multiplicari non possunt, nisi secundum quod exigit processio intellectus, & voluntatis in Deo. Non est autem possibile quod in Deo sit nisi una processio secundum intellectum, eo quod suum intelligere est unum, & simplex, & perfectum, quia intelligendo se, intelligit omnia alia; & sic non potest esse in Deo nisi una verbi processio. Similiter autem oportet & processionem amoris esse unam tantum: quia etiam divinum velle est unum tantum, & simplex: amando enim se, amat omnia alia. Non est igitur possibile quod sint in Deo nisi duæ personæ procedentes: una per modum intellectus, ut verbum, scilicet filius; & alia per modum amoris, (1) scilicet Spiritus Sanctus: est etiam & una persona non procedens, scilicet pater. Solum igitur tres personæ in Trinitate esse possunt.

Item si secundum processionem oportet personas divinas distingui; modus autem personæ quantum ad processionem non potest esse nisi triplex, ut scilicet sit aut omnino non procedens, quod patris est; aut à non procedente procedens, quod filii est; aut à procedente procedens, quod Spiritus Sancti est: impossibile est igitur ponere plures quam tres personas. Licet autem in aliis viventibus possint relationes originis multiplicari, ut scilicet sint in natura humana plures patres, & plures filii; in divina tamen natura hoc omnino impossibile est esse: nam filiatio cum in una natura sit unius speciei, non potest multiplicari nisi secundum materiam, aut subjectum, sicut est etiam de aliis formis. Unde cum in Deo non sit mate-

(1) Al. scilicet ut Spiritus Sanctus. An alia per modum voluntatis, amoris scilicet, ut Spiritus Sanctus?

ria, aut subjectum; & ipsæ relationes sint subsistentes, ut ex supradictis patet; impossibile est quod in Deo sint plures filiationes: & eadem ratio est de aliis; & sic in Deo sunt solum tres personæ.

Si quis autem objiciens dicat, quod in filio, cum sit perfectus Deus, est virtus intellectiva perfecta, & sic potest producere verbum; & similiter cum in spiritu Sancto sit bonitas infinita, quæ est communicationis principium, poterit alteri divinæ personæ naturam divinam communicare: considerare debet, quod filius est Deus ut genitus, non ut generans, unde virtus intellectiva est in eo ut in procedente per modum verbi, non ut in producente verbum: & similiter cum Spiritus Sanctus sit Deus ut procedens, est in eo bonitas infinita ut in persona accipiente, non ut in communicante alteri bonitatem infinitam: non enim distinguuntur ab invicem nisi solis relationibus, ut ex supradictis patet. Tota igitur plenitudo Divinitatis est in filio, & eadem numero quæ est in patre; sed cum relatione nativitatis, sicut in patre cum relatione generationis activæ: unde si relatio patris attribueretur filio, omnis distinctio tolleretur: & eadem ratio est de Spiritu Sancto.

Hujusmodi autem divinæ Trinitatis similitudinem in mente humana possumus considerare. Ipsa enim mens, ex hoc quod se actu intelligit, verbum suum concipit in se ipsa: quod nihil aliud est quam ipsa intentio intelligibilis mentis, quæ & intentio intellecta dicitur, in mente existens; quæ dum ulterius se ipsam amat, se ipsam producit in voluntate ut amatum. Ulterius autem non procedit intra se, sed concluditur circulo, dum per amorem redit ad ipsam substantiam à qua processio inceperat per intentionem intellectam; sed fit processio ad exteriores effectus, dum ex amore sui procedit ad aliquid faciendum. Et sic tria in mente inveniuntur: mens ipsa, quæ est processio nis principium in sua natura existens; & mens concepta in intellectu, & mens amata in voluntate; non tamen hæc tria sunt una natura: quia intelligere mentis non est ejus esse, nec ejus velle est ejus esse, aut intelligere: & propter hoc etiam mens intellecta, & mens amata, non sunt personæ, cum non sint subsistentes. Mens etiam ipsa in sua natura existens, non est persona, cum non sit totum quod subsistit, sed pars subsistentis, scilicet hominis. In mente igitur nostra invenitur similitudo Trinitatis divinæ quantum ad processionem quæ multiplicat Trinitatem; cum ex dictis manifestum sit esse in divina natura Deum ingentium, qui est totius divinæ processionis principium, scilicet patrem; & Deum genitum per modum verbi in intellectu concepti, scilicet filium; & Deum per modum amoris procedentem, scilicet Spiritum Sanctum. Ulterius autem intra divinam naturam nulla processio invenitur, sed solum processio in exteriores effectus.

In hoc autem deficit à representatione divinæ Trinitatis quod pater, & filius, & Spiritus Sanctus sunt unius naturæ; & singulus horum est persona perfecta: eo quod intelligere, & velle sunt ipsum esse divinum, ut ostensum est: propter hoc sic consideratur divina similitudo in homine sicut similitudo Herculis in lapide quantum ad representationem formæ, non quantum ad convenientiam naturæ: unde & in mente hominis dicitur esse imago Dei, secundum illud Gen. 1. 26. *Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram.*

Invenitur etiam in aliis rebus divinæ Trinitatis similitudo.

militudo, prout qualibet res in sua substantia una est, & specie quadam formatur, & ordinem aliquem habet. Sicut autem ex dictis patet, conceptio intellectus in esse intelligibili est sicut informatio speciei in esse naturali; amor autem est sicut inclinatio, vel ordo in re naturali: unde & species naturalium rerum à remotis representat filium, ordo autem Spiritum Sanctum: & ideo propter remotam representationem, & obscuram in irrationabilibus rebus, dicitur in eis esse Trinitatis vestigium, non imago, secundum illud Job xi. 7. *Numquid vestigia Dei comprehendes, & usque ad perfectum Omnipotentem reperies?* Et hæc de divina Trinitate ad præsens dicta sufficiant.

CAPUT XXVII.

De incarnatione verbi secundum traditionem sacræ Scripturæ.

QUoniam autem supra, cum de divina generatione ageretur, dictum est, Dei filio Domino Jesu Christo quædam secundum divinam naturam, quædam secundum humanam convenire, quam ex tempore assumendo Dei æternus filius voluit incarnari; de ipso nunc incarnationis mysterio restat dicendum. Quod quidem inter divina opera maxime rationem excedit: nihil enim mirabilius excogitari potest divinitus factum quam quod verus Deus Dei filius fieret homo verus. Et quia inter omnia mirabilissimum est, consequitur quod ad hujus maxime mirabilis fidem omnia alia mirabilia ordinentur: cum id quod est in unoquoque maximum, causa aliorum esse videatur.

Hanc autem Dei incarnationem mirabilem auctoritate divina tradente confitemur. Dicitur enim Joann. 1. 14. *Verbum caro factum est, & habitavit in nobis:* & Apostolus Philip. 11. 6. dicit de filio Dei loquens: *Cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo; sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo.* Hoc etiam ipsius Domini Jesu Christi verba manifeste ostendunt, cum de se quandoque loquatur humilia & humana, ut est illud: *Pater major me est: & Tristis est anima mea usque ad mortem:* quæ ei secundum humanitatem assumptam conveniunt: quandoque vero sublimitia & divina, ut est illud: *Ego, & pater unum sumus: & Omnia quæ habet pater, mea sunt:* quæ certum est ei secundum naturam divinam competere.

Ostendunt etiam hoc ipsius Domini facta quæ de ipso leguntur. Quod enim timuit, tristatus est, esuriit, mortuus est, pertinet ad humanam naturam: quod propria potestate infirmos sanavit, quod mortuos suscitavit, & elementis mundi efficaciter imperavit, quod dæmones expulit, quod peccata dimisit, quod à mortuis cum voluit, resurrexit, quod denique cælos ascendit, divinam in eo virtutem demonstrant.

CAPUT XXVIII.

De errore Photini circa incarnationem.

QUidam autem Scripturarum sensum depravantes, circa Domini nostri Jesu Christi Divinitatem, & humanitatem perversum sensum conceperunt.

Fuerunt enim quidam, ut Ebion, & Cerintus, & postea Paulus Samosatensis, & Photinus, qui in Christo solum naturam humanam confitentur; Divinitatem

vero non per naturam, sed per quamdam excellentem divinæ gloriæ participationem, quam per opera meruerat, in eo fuisse confingunt, ut superius cap. xv. dictum est. Sed ut alia prætermittamus quæ contra positionem hujusmodi dicta sunt superius, hæc positio incarnationis mysterium tollit.

Non enim secundum positionem hujusmodi Deus carnem assumpsisset ut fieret homo; sed magis homo carnalis Deus factus fuisset: & sic non verum esset quod Joannes dicit cap. 1. 14. *Verbum caro factum est;* sed magis è converso caro verbum facta fuisset. Similiter etiam non conveniret Dei filio exinanitio, aut descensio; sed magis homini glorificatio, & ascensio: & sic non verum esset quod Apostolus dicit, Philipp. 11. 6. *Qui cum in forma Dei esset... exinanivit semetipsum, formam servi accipiens:* sed sola exaltatio hominis in divinam gloriam, de qua postmodum subditur: *Propter quod & Deus exaltavit illum.* Neque verum esset quod Dominus dicit: *Descendi de cælo:* sed solum quod ait: *Ascendo ad patrem meum:* cum tamen utrumque Scriptura conjungat: dicit enim Dominus Joannis 11. 13. *Nemo ascendit in cælum nisi qui de cælo descendit, filius hominis, qui est in cælo:* & ad Ephesios 1v. 10. *Qui descendit, ipse est & qui ascendit super omnes cælos.* Sic etiam non conveniret filio quod missus esset à patre, neque quod à patre exiret, ut veniret in mundum; sed solum quod ad patrem iret: cum tamen ipse utrumque conjungat, dicens Joann. xv. 5. *Vado ad eum qui misit me: & iterum 28. Exivi à patre, & veni in mundum; & iterum relinquo mundum, & vado ad patrem:* in quorum utroque & humanitas, & Divinitas comprobatur.

CAPUT XXIX.

De errore Manicheorum circa incarnationem.

Fuerunt autem & alii, qui veritate incarnationis negata, quamdam fictitiam incarnationis similitudinem introduxerunt. Dixerunt enim Manichæi, Dei filium non verum corpus, sed phantasticum assumpsisse: unde nec verus homo esse potuit, sed apparens; neque ea quæ secundum hominem gessit, sicut quod natus est, quod comedit, bibit, ambulavit, passus est, & sepultus, in veritate fuisse, sed in quadam assimilatione consequitur. Et sic patet quod totum incarnationis mysterium ad quamdam fictionem deducunt.

Hæc autem positio primo quidem Scripturæ auctoritatem evacuat. Cum enim carnis similitudo caro non sit, neque similitudo ambulationis ambulatorio, & in cæteris similiter, mentiur Scriptura, dicens: *Verbum caro factum est;* si solum phantastica caro fuit: mentiur etiam dicens Jesum Christum ambulasse, comedisse, mortuum fuisse, & sepultum; si hæc in sola phantastica apparitione contigerunt. Si autem vel in modico auctoritati sacræ Scripturæ derogetur, jam nihil fixum in fide nostra esse poterit, quæ sacris Scripturis innitur, secundum illud Joann. xx. 31. *Hæc scripta sunt, ut credatis.*

Potest autem aliquis dicere, Scripturæ quidem sacræ veritatem non desse, dum id quod apparuit, refert ac si factum fuisset: quia rerum similitudines æquivoce, ac figurate ipsarum rerum nominibus nuncupantur, sicut homo pictus æquivoce dicitur homo: & ipsa sacra Scriptura consuevit hoc modo loquendi uti, ut est illud I. Corinth. x. 4. *Petra autem erat Christus.* Plurima autem corporalia in Scripturis de Deo inveniuntur dici propter similitudinem solam, si-

cui quod nominatur agnus, vel leo, vel aliquid huiusmodi.

Sed licet rerum similitudines æquivoce rerum sibi nomina interdum assumant, non tamen competit sacrae Scripturae, ut narrationem unius facti totam sub tali æquivocatione proponat, ita quod ex aliis Scripturae locis manifesta veritas haberi non possit: quia ex hoc non eruditio hominum, sed magis deceptio sequeretur; cum tamen Apostolus dicat Rom. xv. 4. quod quaecumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt: & II. ad Timoth. 111. 16. Omnis Scriptura divinitus inspirata, utilis est ad docendum, & erudiendum. Esset præterea tota evangelica narratio poetica, & fabularis, si rerum similitudines apparentes quasi res ipsas narraret; cum tamen dicatur II. Petri 1. 16. Non enim (1) doctas fabulas secuti, notam fecimus vobis Domini nostri Jesu Christi virtutem.

Sicubi vero Scriptura (2) narrat quod aliqua apparentiam, & non rerum existentiam habuerunt, ex ipso more narrationis hoc intelligere facit: dicitur enim Genesis xv111. 2. Cumque elevarer oculos, Abraham scilicet, apparuerunt tres viri: ex quo datur intelligi, quod secundum apparentiam viri fuerunt: unde & in eis Deum adoravit, & Deitatem confessus est, dicens: Loquar ad Dominum meum, cum sint pulvis & cinis: & iterum: Non est tuum hoc, qui iudicas omnem terram. Quod vero Isaias, & Ezechiel, & alii Prophetæ aliqua alia descriperunt quæ imaginariæ visa sunt, error non generatur, quia huiusmodi ponunt non in narratione historiarum, sed in descriptione prophetiarum; & tamen semper aliquid addunt per quod apparitio designatur, sicut Isaiæ vi. 1. Vidi Dominum sedentem super solium excelsum. Ezechielis 1. 4. (3) Facta est super me manus Domini, & vidi & ecce ventus turbis veniebat ab aquilone &c. Ezechielis v111. 3. Emissa similitudo manus apprehendit me... & adduxit; & veni in Hierusalem in visione Dei.

Quod etiam aliqua in Scripturis de rebus divinis per similitudinem dicuntur, errorem generare non potest: tum quia similitudines sumuntur à rebus tam vilibus, ut notum sit hoc quod secundum similitudinem, & non secundum rerum existentiam dicuntur: tum quia inveniuntur aliqua proprie dicta in Scripturis, (4) per quæ sub similitudinibus in locis aliis occultantur. Quod quidem in proposito non accidit. Nam nulla Scripturae auctoritas veritatem eorum quæ de humanitate Christi leguntur, excludit.

Fortè autem quis dicat, quod hoc datur intelligi per hoc quod Apostolus dicit ad Rom. viii. 3. Misit Deus filium suum in similitudinem carnis peccati: vel per hoc quod dicit ad Philip. 11. 7. In similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo. Hic autem sensus per ea quæ hic adduntur, excluditur: non enim dicit solum in similitudinem carnis, sed addit, peccati: quia Christus veram quidem carnem habuit, sed non carnem peccati, quia in eo peccatum non fuit; sed similem carni peccati, quia carnem passibilem habuit, qualis est facta caro hominis ex peccato. Similiter fictionis intellectus excluditur ab hoc quod dicit, in similitudinem hominum factus, per hoc quod dicitur, formam servi accipiens. Manifestum est autem formam pro natura poni, & non pro similitudine, ex hoc quod dixerat: Qui cum in forma Dei esset: ubi pronatura ponitur forma: non enim ponitur quod Christus fuerit similitudinariè Deus. Excluditur etiam fic-

(1) Al. indoctus. (2) Fortè narrat aliqua quæ apparentiam &c. (3) Vulgata: facta est super eum ubi manus Domini, &c. (4) An legendum per quæ expresse manifestantur illa quæ sub similitudinibus &c. ? vel per quæ sub similitudinibus in locis aliis occultata manifestantur.

tionis intellectus per hoc quod subdit: Factus obediens usque ad mortem. Non igitur similitudo accipitur pro similitudine apparentiæ, sed pro vera similitudine speciei, sicut omnes homines similes specie dicuntur.

Magis autem sacra Scriptura expresse phantasmatis suspicionem excludit: dicitur enim Matthæi x1v. 26. quod videntes discipuli Jesum ambularem supra mare, turbati sunt, dicentes, quia phantasma est: & præ timore clamaverunt. Quam quidem eorum suspicionem Dominus convenienter removit: unde subditur: Statimque Jesus locutus est eis, dicens: Habete fiduciam, ego sum, nolite timere. Quamvis non rationabile videatur quod aut discipulos lateret quod non nisi corpus phantasticum assumpsisset, cum eos ad hoc elegerit, ut de eo testimonium perhiberent veritatis ex his quæ viderant, & audierant, aut si eos non latebat, æstimatio phantasmatis, non incussisset tunc eis timorem.

Adhuc autem expressius suspicionem phantastici corporis à mentibus discipulorum removit Dominus post resurrectionem: dicitur enim Luc. ult. 37. quod discipuli conturbati, & contreriti, existimabant se spirituum videre, dum scilicet viderunt Jesum: & dixit eis: Quid turbati estis, & cogitationes ascendunt in corda vestra? Videte manus meas, & pedes meos, quia ego ipse sum: palpate, & videte, quia spiritus carnem, & ossa non habet, sicut me videtis habere. Frustra enim se palpandum præbuisset, si non nisi corpus phantasticum habuisset.

Item: Apostoli se ipsos idoneos Christi testes ostendunt: dicit Petrus Act. x1. 40. Hunc, scilicet Jesum, Deus suscitavit tertia die, & dedit eum manifestum fieri non omni populo, sed testibus præordinatis à Deo: nobis, qui manducavimus, & bibimus cum illo postquam resurrexit à mortuis: & Joannes Apostolus in principio suæ epistolæ dicit: Quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, & manus nostræ correataverunt de verbo vitæ, hoc testamur. Non potest autem efficax sumi testimonium veritatis per ea quæ non in rei existentia, sed solum in apparentia sunt gesta. Si igitur corpus Christi fuit phantasticum, & non vere manducavit, & bibit, neque vere visus est, & palpatum est, sed phantastice tantum; invenitur non esse idoneum testimonium Apostolorum de Christo; & sic inanis est eorum prædicatio, inanis est & fides nostra, ut dicit Paulus I. ad Corinth. xv.

3. Amplius autem. Si Christus verum corpus non habuit, non vere mortuus est. Ergo nec vere resurrexit. Sunt igitur Apostoli falsi testes Christi, prædicantes mundo ipsum resurrexisse: unde Apostolus ibidem 15. dicit: Invenimur autem & falsi testes Dei, quoniam testimonium diximus adversus Deum, quod suscitaverit Jesum, quem non suscitavit.

4. Præterea. Falsitas non est idonea via ad veritatem, secundum illud Eccl. xxxiv. 4. A mendace quid verum dicitur? Adventus autem Christi in mundum ad veritatis manifestationem fuit: dicit enim ipse Joannis xv111. 37. Ego autem in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati. Non igitur in Christo fuit aliqua falsitas. Fuisset autem, si ea quæ dicuntur de ipso, in apparentia tantum fuissent: nam falsum est quod non est, ut videtur. Omnia igitur quæ de Christo dicuntur, secundum rei existentiam fuerunt.

Ad-

5. Adhuc. Roman. 111. dicitur, quod justificati sumus in sanguine Christi: & Apocal. v. 9. dicitur: Redemisti nos Domine in sanguine tuo. Si igitur Christus non habuit verum sanguinem, neque vere pro nobis ipsum fudit, neque igitur vere justificati, neque vere redempti sumus. Ad nihil igitur utile est esse in Christo.

6. Item. Si non nisi phantasia intelligendus est adventus Christi in mundum, nihil novum in Christi adventu accidit: nam & in veteri testamento Deus apparuit Moysi, & Prophetis secundum multiplices figuras, ut etiam Scripturae novi testamenti testatur. Hoc autem totam doctrinam novi testamenti evacuat. Non igitur corpus phantasticum, sed verum filius Dei assumpsit.

CAPUT XXX.

De errore Valentini circa incarnationem.

HIS autem & Valentinus propinque de mysterio incarnationis sensus: dixit enim, quod Christus non terrenum corpus habuit, sed de cælo apportavit, & quod nihil de Virgine matre accepit, sed per eam quasi per aqueductum transivit.

Occasionem autem sui erroris ex quibusdam verbis sacrae Scripturae accepisse videtur. Dicitur enim Joan. 111. 13. Nemo ascendit in cælum nisi qui de cælo descendit, filius hominis qui est in cælo... Qui de cælo venit, super omnes est: & Joann. vi. 38. dicit Dominus: Descendi de cælo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me: & I. ad Cor. xv. 47. Primus homo de terra terrenus, secundus homo de cælo celestis. Quæ omnia sic intelligi volunt, ut Christus de cælo etiam secundum corpus descendisse credatur.

Procedit autem tam hæc Valentini positio, quam Manichæorum præmissa, ex una falsa radice, quia credebant, quod hæc omnia terrena à diabolo sint creata. Unde cum filius Dei in hoc apparerit, ut dissolvat opera diaboli, sicut dicitur I. Joan. 111. non ei competebar ut de creatura diaboli corpus assumeret; cum etiam Paulus dicat II. ad Corinth. vi. 14. Quæ societas lucis ad tenebras? quæ autem conventio Christi ad Belial? Et quia quæ ab eadem radice procedunt, similes fructus producant, in idem falsitatis inconveniens relabitur hæc positio cum prædicta.

1. Uniuscujusque enim speciei sunt determinata essentialia principia, materiam dico, & formam, ex quibus constituitur ratio speciei in his quæ sunt ex materia, & forma composita. Sed sicut caro humana, & os, & huiusmodi, sunt materia propria hominis, ita ignis, aer, aqua, & terra, & huiusmodi, qualia sentimus, sunt materia carnis, & ossis, & huiusmodi partium. Si igitur corpus Christi non fuit terrenum, nec in ipso fuit vera caro, & verum os, sed omnia secundum apparentiam tantum; & ita etiam non fuit verus homo, sed apparens; cum tamen, ut dictum est, ipse dicat: Spiritus carnem, & ossa non habet, sicut me videtis habere.

2. Adhuc. Corpus celeste secundum suam naturam est incorruptibile, & inalterabile, & extra suum ubi non potest transferri. Non autem decuit quod Dei filius dignitati naturæ assumptæ aliquid detraheret, sed magis quod eam exaltaret. Non igitur corpus celeste, aut incorruptibile ad inferiora portavit, sed magis assumptum terrenum corpus, & passibile, incor-

(1) Lucarinus legendum censet factum, ut habet Vulgata.

ruptibile reddidit, & celeste.

3. Item. Apostolus dicit ad Roman. 1. 3. de filio Dei, quod factus est ex semine David secundum carnem. Sed corpus David terrenum fuit. Ergo & corpus Christi.

4. Amplius. Idem Apostolus dicit ad Galat. 1v. 4. quod Deus misit filium suum (1) natum ex muliere: & Matth. 1. 16. dicitur, quod Jacob genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus. Non autem vel ex ea factus, vel ex ea natus diceretur, si solum per eam sicut per fistulam transisset, nihil ex ea assumens. Ex ea igitur corpus assumpsit.

5. Præterea. Non posset dici mater Jesu Maria, quod Evangelista testatur Matth. 1. nisi ex ea aliquid accepisset.

6. Adhuc. Apostolus dicit ad Hebr. 11. 11. Qui sanctificat, scilicet Christus, & qui sanctificantur, scilicet fideles Christi, ex uno omnes: propter quam causam non confunditur eos vocare fratres, dicens Psal. xxx1. 23. Narrabo nomen tuum fratribus meis: & infra: Quia ergo pueri communicaverunt carni & sanguini, & ipse similiter participavit eisdem. Si autem Christus corpus celeste solum habuit, manifestum est, cum nos corpus terrenum habeamus, quod non sumus ex uno cum ipso, & per consequens neque fratres ejus possumus dici, neque etiam ipse participavit carni & sanguini. Nam notum est quod caro & sanguis ex elementis inferioribus componuntur, & non sunt naturæ celestis. Patet igitur contra apostolicam sententiam prædictam positionem esse.

Ea vero quibus innituntur, manifestum est frivola esse. Non enim Christus descendit de cælo secundum corpus, aut animam, sed secundum quod Deus; & hoc ex ipsis verbis Domini accipi potest: cum enim diceret Joan. 111. 13. Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo; adijunxit: filius hominis qui est in cælo: in quo ostendit se ita descendisse de cælo, quod tamen in cælo esse non desierit. Hoc autem proprium Deitatis est, ut ita in terris sit quod & cælum impleat, secundum illud Hierem. xxx111. 24. Cælum, & terram ego impleo. Non ergo filio Dei, in quantum Deus est, descendere de cælo competit secundum motum localem: nam quod localiter movetur, sic ad unum locum accedit quod ab altero recedit. Dicitur igitur filius Dei descendisse secundum hoc quod terrenam substantiam sibi copulavit, sicut & Apostolus eum exinanitum dicit, in quantum formam servi accepit, ita tamen quod Divinitatis naturam non perdidit.

Id vero quod pro radice hujus positionis assumunt, ex superioribus patet esse falsum: ostensum est enim in secundo Libro cap. vi. & xv. quod ista corporalia non à diabolo, sed à Deo sunt facta.

CAPUT XXXI.

De errore Apollinaris circa corpus Christi.

IRrationabilis autem his circa incarnationis mysterium Apollinaris erravit, in hoc tamen prædictis concordans, quod corpus Christi non fuit de Virgine assumptum; sed, quod est magis impium, aliquid verbi dicit in carnem Christi fuisse conversum, occasionem erroris sumens ex eo quod dicitur Joannis 1. 14. Verbum caro factum est: quod sic intelligendum putavit quasi ipsum verbum sit conversum in carnem, sicut & intelligitur illud quod legitur Joannis 11. 9. Ut gust-

ta-